

Review of: Crompton, L. (1985). Byron and Greek Love: Homophobia in 19th-century England. University of California Press; Kosofsky Sedgwick, E. (1985). Between Men: English Literature and Male Homosocial Desire. New York: Columbia University Press.
/ Oosterhuis, Harry. In: Homologie, Vol. 7, No. 6, 1985, p. 31-31.

Hoewel al langer bekend was dat de befaamde dichter Lord Byron naast geruchtmakende affaires met vrouwen seksuele relaties met knapen aanging, achtte de Amerikaanse historicus Louis Crompton het nodig om nauwgezet te onderzoeken hoe Byron, zoals hij schrijft, 'zich bewust werd van zijn identiteit als biseksueel'. Aan de hand van tot nu toe ongepubliceerde brieven tracht hij te bewijzen dat Byrons homoseksuele verlangens een grotere rol in zijn leven heeft gespeeld dan zijn biografen tot nu toe veronderstelden. Zijn aantrekking tot knapen zou de beweegreden achter zijn vertrek uit Engeland in 1816 en zijn reizen naar Griekenland zijn geweest.

Byrons leven (1788-1824) viel samen met de periode waarin de vervolging van sodomieten in Engeland een hoogtepunt bereikte. Terwijl in andere Europese landen, mede als gevolg van de Franse Revolutie, de (dood)straffen voor sodomie waren afgeschaft, werden ze in Engeland nog regelmatig ten uitvoer gelegd. Crompton gaat uitgebreid in op die vervolgingen om aan te geven hoe hachelijk het was voor Byron om uiting te geven aan zijn gevoelens voor jongelingen. Daarnaast geeft Crompton een uitvoerige samenvatting van enkele ongepubliceerde geschriften van de utilitaristische filosoof Jeremy Bentham, waarin deze zich tegen de vervolgingen keert. Het is niet helemaal duidelijk waarom Crompton in een boek over Byron zoveel aandacht schenkt aan Benthams verlichte ideeën over homoseksualiteit: ze zijn niet direct relevant voor de wijze waarop Byron zowel literair als in zijn leven vorm gaf aan zijn homoseksuele gevoelens.

Cromptons betoog laat in historisch opzicht te wensen over. Hij lijkt zich er nauwelijks van bewust dat sodomie toen wat anders was dan homoseksualiteit nu. Zo spreekt hij van een homoseksuele minderheid en identiteit – en in het geval van Byron ook van een biseksuele identiteit – aan het begin van de negentiende eeuw. Op basis van het onderzoek van Kinsey uit 1948 beweert Crompton dat het aantal mannen dat zichzelf als homoseksueel beschouwde in die tijd percentueel overeenkomt met dat van tegenwoordig. Het verschil is enkel, aldus Crompton, dat de 'homoseksuelen' toen door het 'homofobe' klimaat geen 'positief zelfbeeld' konden vormen, er niet voor uit durfden te komen en geen 'homosolidariteit' konden opbouwen.

Door dit anachronistische denken ontgaat het Crompton dat homoseksualiteit in Byrons tijd andere vormen aannam en dat er gedurende de achttiende en negentiende eeuw belangrijke veranderingen optraden in het denken over intieme relaties tussen mannen. Hij geeft zich bijvoorbeeld veel moeite om homoseksualiteit van emotionele

mannenvrienschappen te onderscheiden zonder zich af te vragen in hoeverre zulke vriendschappen in de literaire kringen waarin Byron zich bewoog deels homoerotische konden zijn. De omzichtigheid van Byron en zijn tijdgenoten omtrent diens vriendschappen op kostschool en universiteit houdt wellicht verband met veranderingen in de visie op intieme relaties tussen mannen. Crompton had er in dit opzicht goed aan gedaan kennis te nemen van Eve Kosofsky Sedgwick's interessante studie over het 'mannelijke homosociale verlangen' in de Engelse literatuur vanaf de zestiende tot en met de negentiende eeuw.

In haar *Between men* brengt deze Amerikaanse docente vrouwenstudies het ontstaan van een 'homoseksuele rol' en een sodomitische subcultuur in de achttiende eeuw in verband met een zekere regulering van homosociale relaties tussen mannen. Terwijl er voor de achttiende eeuw stilzwijgend een overlap tussen zulke relaties en seksuele contacten tussen mannen kon bestaan, ging de toenemende negatieve aandacht voor en vervolging van sodomieten gepaard met een groeiende controle van homosociale verbanden. Kosofsky Sedgwick ziet samenhang tussen de toenemende stigmatisering en criminalisering van sodomie in de achttiende eeuw en de opkomst van bepaalde machtstechnieken om de relaties tussen mannen te structureren en te controleren. Het bewustzijn dat hechte relaties tussen mannen de verdenking van sodomie konden oproepen, maakte het noodzakelijk om de grens tussen het (gewenste) homosociale en (ongewenste) homoseksuele nauwgezet te markeren en te bewaken.

Kosofsky Sedgwick's studie is jammer genoeg niet makkelijk toegankelijk. Haar theoretische uitgangspunten, onder meer ontleend aan Franse structuralisten als Lévi-Strauss en de psychoanalyse van Lacan, worden niet altijd even helder geformuleerd. Maar deze feministe laat met haar betoog wel zien dat zij op een aantal cruciale punten meer van de geschiedenis van mannelijke homoseksualiteit begrepen heeft dan Crompton, die toch geldt als een autoriteit op het gebied van homogeschiedenis. Aan de hand van literaire bronnen toont zij, in navolging van onder anderen Foucault, dat homoseksualiteit historisch gevormd is en als zodanig niet los is te zien van veranderende opvattingen over gender en seksualiteit, machtsverschillen en de relaties van mannen in het algemeen. Daarbij rekent ze af met cliché's als zouden homo- en vrouwenonderdrukking automatisch samengaan. Genuanceerd beschrijft zij hoe erotiek onder mannen zowel bevorderd en getolereerd als onderdrukt kan worden in homosociaal georganiseerde samenlevingen. Crompton's boek daarentegen is een voorbeeld van de manier waarop de hedendaagse pre-occupatie met de onderdrukking versus de bevrijding van homoseksualiteit alle zin voor historische nuance en relativering teniet doet.